

თავისუფალი საქართველო

ყველანაირი აზრი უნდა არსებობდეს

9 აპრილი და 20 იანვარი — 13 იანვარი. დროს იმ მონაკვეთში, რომელიც ქალაქზე დეფიზით აღინიშნება, გორბაჩოვს ნობელის პრემია უბოძეს. ავანსად? თუ იმის მისანიშნებლად, შენთან რაც გინდა აკეთე, ოღონდ ჩვენთან იმეგობრეო.

უზნეობაზე თვალის დახუჭვა უფრო დიდ უზნეობას შობს. ერთის მიმართ ჩადენილ დანაშაულზე წაყრუება არ შეიძლება უბედურებად არ მოუბრუნდეს სხვებსაც. ეს კეშმარიტება უკვე ბანალურ ფრაზად იქცა, მაგრამ ამით არაფერი იცვლება. ზოგად კეშმარიტებას აცდენილი სამყარო, თუნდაც ცივილიზაციის მაღალ საფეხურზე ასული, განწირულია.

საზოგადოების გარკვეულ ფენებში ადრეც და ახლაც ხშირად გაიგონებთ ქართველი ხალხის მისამართით ნასროლ სიტყვებს: „ბნელი“, „ჭუჭყიანი“, „ავადმყოფი“. იმათ ამრეზილ სახეებსაც დაინახავთ, ვინც ამ ეპითეტების მოხმობით „აღამაღლებენ“ საკუთარ პერსონას. ქალბატონებო და ბატონებო, თქვენ ამას გაუბედურებულ, მაგრამ არა ღირსებადაკარგულ ხალხზე ამბობთ. ახლა გაიხსენეთ სუფთა, ჯანსაღი ადამიანები, ნათელი სახეებით რომ დადიან ევროპის სხვადასხვა ქალაქების ქუჩებსა და მოედნებზე და ხმაუფყობილად ელურტულობენ — გორბი! რაია!... თუმცა, ნება თქვენია.

გაიხსენეთ, 9 აპრილის მერე ჩვენთან რამდენი იყო ისეთი, ვინც მოგვიწოდებდა გაჩუქდით და გაიხსენეთ, თორემ უარესი მოგვივარო, მაშინდელ ჯალათებს ოფიციალურ წერილებში „პერესტროიკის მტრებად“ მოიხსენიებდნენ და ამას დიპლომატიად და პოლიტიკურ შორსმკვრეტელობად სახავდნენ. სასიამოვნოა, რომ დღეს შეუცვლიათ პოზიცია და ახლა ყველა ქართველ ჟურნალისტს მოუწოდებენ მთელ მსოფლიოს მოსდონ ბალტიისპირეთის ამბავი, ვისაც სად მიუწვდება ხმა.

ძნელი სათქმელია მომავალში როგორ იმოქმედებს კრემლი საქართველოს მიმართ, ტანკით, ბლოკადით, თუ კიდევ სხვა ხერხებით, მაგრამ ერთი კა ცხადია — ძალით პოლარიზაცია. მშვენიერ ნიადაგს უმზადებს იმპერიულ ზრახვებს საქართველოში. ეს ლიტონი სიტყვები არ არის. რა შეიძლება ეწოდოს, თუ არა გამიზნული პროვოკაცია, იმ დემონსტრაცია-პარადს, რაც 18 იანვარს მ. კოსტავას ქუჩის მონაკვეთზე, ფილარმონიას და გმირთა მოედანს შორის მოეწყო?! ცეცხლსასროლი იარაღით შეიარაღებული თვრამეტ-ცხრამეტი წლის ყმაწვილებს ქუჩა პქონდათ გადაკეტილი, მაგრამ რა მიზნით, ეს მათ არ იცოდნენ. ჩვენს კითხვაზე, თუ რატომ დგანან ქუჩაში, თოვებით ხელში, გვიპასუხეს (უნდა აღინიშნოს, რომ ერთობ

ზრდილობიანად): ვილაცას ველოდებით და „საცობი“ რომ არ წარმოიშვასო (!!) მოგვიანებით მაღამაღეს იარაღი, მაშინ იქვე მდგომ ინსპექტორს მივმართეთ იმავე კითხვით, გვიპასუხა — საპროტესტო აქციაა, განიარაღებას მოითხოვენო (!!!!)

რა ჰქვია ამას? ყველა ცივილზებულ ქვეყანაში, ვისაც ცხოვრების დემოკრატიული წესიც ასე გვხვბლავს, ამას ერთი კვალიფიკაცია აქვს — ცინიზმი და ბანდიტიზმი.

ე. წ. ეროვნული ხსნის კომიტეტი, კრემლის საყრდენი ლიტვაში, ლანდსბერგისის ხელისუფლებას ფაშისტურს უწოდებს, სხვაგვარად აზროვნების ყოველგვარი გამოვლინების ჩახშობას სწამებს. როგორ ჰგავს ეს ყველაფერი ჩვენს ოპოზიციონერთა ბრალდებებს. რატომ კისრულობთ ამ სამარცხვინო ფუნქციას?

მიტინგებზე ხშირად გამოდიან ახლადარჩეული ხელისუფლებისადმი ძალიან კრიტიკულად განწყობილი ადამიანები, აღშფოთებულები მთავრობის ამა თუ იმ ნაბიჯით. ეს ნორმალურია. ყველანაირი აზრი უნდა არსებობდეს. რაც შეეხება იარაღით დაპირისპირებას, ამას ყველა პოლიტიკურ ლექსიკონში ერთი სახელი აქვს — ექსტრემიზმი და ყველა ქვეყანაში კანონით ისჯება.

რაც მოხდა საბჭოთა კავშირში, უკვე ასახულია რამდენიმე საუკუნის წინ „მეფე ლირში“, შვილებმა მიიღეს ბევრი რამ, მაგრამ ისეთი ამორალური აღზრდა პქონდათ მიღებული, რომ ამ თვალსაზრისით მამას გადააჭარბეს.

„ტაიმსი“, ძმები ლივინები, პოლიტიკური რეალოგანი და ილუზიები“

მ-2 გვ.

საქართველო მთლიანად უნდა იყოს თავისუფალი ზონა და თავად უნდა ვარეგულიროთ კაპიტალის შემოსვლის პროცესი. ეს დაგვეხმარება, რაც შეიძლება მაღე გამოვიდეთ ამჟამინდელი კრიზისიდან... უნდა დაჩქარდეს პრივატიზაციის პროცესი. ადამიანს შრომა უნდა აუნაზღაურდეს ისე, რომ მას ცხოვრება არ გაუჭირდეს.

„წინ თავისუფლება“

მ-3 გვ.

საქართველოს სსრკ-ში პირველ კაცად ყოფნის პერიოდში მან საკმაოდ ხმაუფყობილი ორკესტრი შექმნათუმცადა, ეს მხოლოდ მისი პირადი ღირსება არ არის — ტოტალიტარიზმი და კომუნისმი საერთოდ ხმაუფყობილობით გამოირჩევა, ტკბილსმოვანებითაც.

თვითმფრინავის საქმეშიც ორკესტრის უღერადობას, მის რითმსა და ტემპს დირიჟორი განსაზღვრავდა — ეღუარდ შევარდნაძე.

„არაფერია დაზარული, რომელიც არ გატყავდებოდა და საიდუმლო, რომელიც არ შეიტყობა“

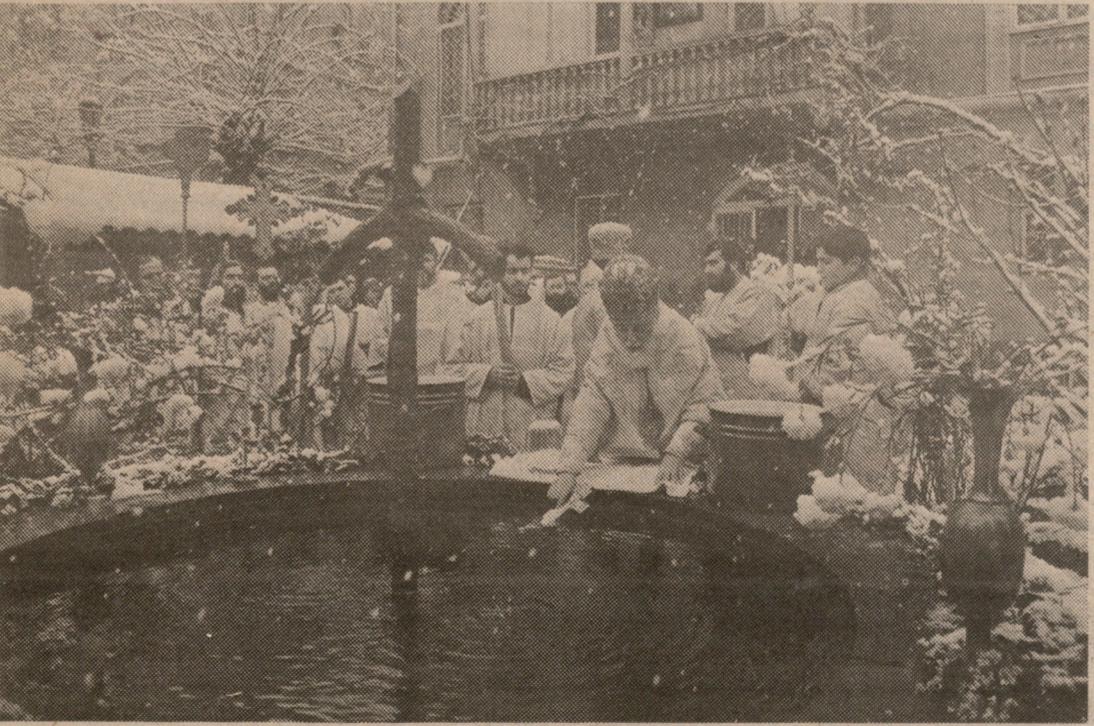
მ-4-5 გვ.

არ არის შემთხვევითი, რომ ამ სამყაროში გახშირდა საკუთარი სქესით დაუკმაყოფილებლობის განცდა, ამის დასტურია მრავალრიცხოვანი ოპერაციები სქესის გამოცვლის მიზნით.

„ორიოდ სიტყვა სექსუალური უკმარისების გამო“

მ-6 გვ.

ნათლისღების დღე სიონში

ნათლისღების დღე სიონში. მღვდელი წმინდა წყლის ბრძანებას აკეთებს.

1984 წლის 18 თებერვალი. 5-ე კვირა. პირობები...
1984 წლის 18 თებერვალი. 5-ე კვირა. პირობები...
1984 წლის 18 თებერვალი. 5-ე კვირა. პირობები...

საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის...
საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის...
საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის...

საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის...
საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის...
საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის...

საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის...
საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის...
საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის...

1984 წლის 18 თებერვალი. 5-ე კვირა. პირობები...
1984 წლის 18 თებერვალი. 5-ე კვირა. პირობები...
1984 წლის 18 თებერვალი. 5-ე კვირა. პირობები...

საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის...
საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის...
საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის...

საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის...
საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის...
საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის...

საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის...
საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის...
საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის...

„არფრია დეპარტამენტი“

საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის...
საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის...
საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის...

საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის...
საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის...
საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის...

პრეზიდიუმს ვერховного Совета СССР

№ 203 от 7 сентября 1984 г.
В порядке информации сообщаем, что в связи с рассмотрением ходатайств о помиловании осужденных к смертной казни Т. Чихладзе, К. Иверети, П. Иверети, Г. Нобахидзе, Верховным Советом Грузинской ССР получено свыше 6 000 коллективных и индивидуальных писем и телеграмм, в которых выражается глубокое сожаление и надежда на помилование осужденных и активное участие в их судьбе, осужденных их родственники, выказываются требования сурового их наказания и подорожания вынесенного приговора.

Вместе с тем были коллективные письма, подписанные по просьбе родившей осужденных, выражающие согласие с приговором, но содержащие ходатайство о помиловании. Одним из таких писем является телеграмма «Вечерней Тбилиси» от 27.08.84 г. «От имени Республики» и телеграмма «Взгляд» от 23.08.84 г. Почти все подписавшие данные письма обратились в Президиум Верховного Совета с заявлением, что получив достоверную информацию, они намерены свое мнение, оглашать от ходатайств и просят оставить приговор в силе.

Вместе с тем были коллективные письма, подписанные по просьбе родившей осужденных, выражающие согласие с приговором, но содержащие ходатайство о помиловании. Одним из таких писем является телеграмма «Вечерней Тбилиси» от 27.08.84 г. «От имени Республики» и телеграмма «Взгляд» от 23.08.84 г. Почти все подписавшие данные письма обратились в Президиум Верховного Совета с заявлением, что получив достоверную информацию, они намерены свое мнение, оглашать от ходатайств и просят оставить приговор в силе.

25.09.84

საქართველოს სამართლებრივი საბჭოთაობა

რაში მდგომარეობს სადაზღვევო მედიცინის ძირითადი არხი?

1. ყველა მუშა მოსახლურად იხდის მიზნობრივ თანხას სამედიცინო მომსახურებაზე თავისი ხელფასიდან (ნაცვლად არამიზნობრივი გადასახადისაგან, რომლის დიდი ნაწილი დღესდღეობით მიდის სახელმწიფო ბიუჯეტში, ხოლო დარჩენილი ნაწილი ხელფასის ხანით უძლევა მედიცინის მუშაკებს).

2. იქმნება ჯანდაცვის სადაზღვევო ფონდი (საბიუჯეტო დაფინანსებით), რომლის სახსრები ხმარდება მოსახლეობის იმ კატეგორიას, ვინც ვერ იხდის მიზნობრივ გადასახადს (ინვალიდები, პენსიონერები, მოსწავლეები, ჩვილი ბავშვები და სხვა).

3. იარსებებს კერძო დაზღვევა, როდესაც მსურველს შეეძლება გადაიხადოს დამატებითი თანხა (მიზნობრივი დაზღვევის პარალელურად).

4. იქმნება ჯანდაცვის ფონდები, რომლებიც იარსებებს შემოწირულობებზე.

სხვადასხვა ქვეყანაში სადაზღვევო მედიცინის სხვადასხვა მოდელია შექმნილი. რა პერსპექტივა აქვს ამ მხრივ ჩვენს რესპუბლიკას?

საქართველოში ჯანდაცვის საქმე რომ სავალალო მდგომარეობაშია ეს არავისთვის ახალი ამბავი არ არის. სულ მალე რომ კატასტროფის წინაშე შეიძლება აღმოვჩნდეთ, ესეც ბევრს ესმის, ალბათ ამიტომაც არის ამ ბოლო დროს სულ უფრო ხშირად გაისმის ლაპარაკი ჯანდაცვის დარგში რადიკალური ზომების გატარების შესახებ, სადაზღვევო მედიცინის შემოღებაზე და ა. შ. ამის საწინააღმდეგო ვის შეიძლება რაიმე ჰქონდეს, მაგრამ საკვირველია ის ფაქტი, რომ ეს წინადადებები და ლოზუნგები ძირითადად იმათგან ისმის, ვის ხელშია ათწლეულების მანძილზე იყო ამ დარგის სადაზღვევო და ამისათვის არათუ არ ზრუნავდნენ, არამედ მაქსიმალურად უწყობდნენ ხელს ისეთი მანკური წრის შექმნას, რომლის გაწყვეტაც დღევანდელ პირობებში (მხედველობაში მაქვს ეკონომიკის არსებული დაკნინება, კორუფცია, სოციალისტური სისტემის ხანგრძლივი ზემოქმედების გამო ხალხის ფსიქიკის ცვლილება) ძალიან ძნელია. ანუ, მაგრამ არა შეუძლებელი და ვიყოთ გულახდილნი, არც ისე ადვილი, როგორც ამას ზოგიერთები გვიხატავენ. მავანი ამბობენ: საბაზრო ეკონომიკაზე გადავალთ და ყველაფერს მოვლავთ, რადგან მთელი მსოფლიო ამ პრინციპებით ხელმძღვანელობს. გასათვალისწინებელია ის ფაქტი, რომ მთელი მსოფლიო საბაზრო ეკონომიკაზე მიდობდა ისტორიული კანონზომიერების განვითარების გზით, ჩვენ კი ნებისთინ უნებელიად საბოლოო ათი წელიწადი მხოლოდ იმას ვაკეთებდით, რომ მთელ მსოფლიოს ვუმტყუებდით: უკანონოდ ცხოვრება ყველაზე დიდი კანონზომიერება არის. ათწლეულების მანძილზე ასეთი „პრინციპები“ ცხოვრებამ ის მოვიტანა, რომ ძალიან ბევრი კარგი წამოწყებაც კი საოცარ მანქანა ფორმებს იღებდა და ვერ ამართლებდა პირვანდელ ჩინაფიქრს. ალბათ ამიტომაც სხვა ყველაფერთან ერთად, უპირველეს ყოვლისა, უნდა იფიქროთ ხალხის ცნობიერების შეცვლაზე და აქედან გამომდინარე შევქმნათ სწორი აზროვნების ბაზისი, რაც აუცილებელი პირობაა ყოველი საქმის დაწყებისათვის და ძირეული გარდაქმნისათვის.

ჩვენ გამოვაცხადეთ გარდამავალი პერიოდი საქართველოს სრული დამოუკიდებლობის მიღწევამდე, ეს კი ნიშნავს, რომ თითოეულმა ჩვენთაგანმა უნდა შეიგნოს: დადგა დრო, როდესაც ყველამ თავისი წილი შე-

საწირო უნდა გაიღოს იმისათვის, რომ გაკეთდეს საერთო საქმე.

ყოველივე ეს ზემოთქმული პირდაპირ კავშირშია იმ პრობლემებთან, რომელიც დღეს ჯანდაცვის წინაშე დგას.

ჩვენ ვერ გადავალთ სადაზღვევო მედიცინაზე, თუკი, თითოეული ჩვენთაგანი არ გაიღებს სახსრებს, რომელიც საჭირო იქნება ისევე და ისევე ჩვენი ჯანმრთელობისათვის, რასაც საბოლოო ჯამში ერის ფიზიკური და მორალური ჯანმრთელობა ჰქვია.

ჩვენ ვერ გადავალთ სადაზღვევო მედიცინაზე, თუკი თითოეული წარმოება-დაწესებულების ხელმძღვანელი ვერ მიხვდება, რომ მასთან ერთად მომუშავე ყოველი ადამიანის ჯანმრთელობა საჭიროა წარმატების საწინდარი და ამისათვის მან ყველაფერი უნდა გააკეთოს.

ჩვენ ვერ გადავალთ სადაზღვევო მედიცინაზე, თუ მედიცინის მუშაკებმა და პაციენტებმა არ ისწავლეს ურთიერთპატივისცემა, ხოლო ეს შესაძლებელი იქნება მხოლოდ მაშინ, როდესაც მათი შრომა ანაზღაურდება არა დაბაძირებით, არამედ მთელს ცივილიზებულ მსოფლიოში დადგენილი ფორმით და წესით.

ჩვენ ვერ გადავალთ სადაზღვევო მედიცინაზე, სანამ ჩვენს შეგნებაში შეიძლება არსებობდეს ცუდი, საშუალო და კარგი ექიმი. ამას შევძლებთ მხოლოდ მაშინ, როდესაც ყველა ექიმი იქნება პროფესიონალი, მხოლოდ კარგი და ზოგიერთი, ღვთის წყალობით, ბრწყინვალე. ამისათვის კი საჭირო იქნება რადიკალურად შეიცვალოს ყველა დონის სამედიცინო კადრების მომზადების საკითხი.

ჩვენ ვერ გადავალთ სადაზღვევო მედიცინაზე, სანამ საავადმყოფოს ქიშკარაში და განყოფილებაში შესასვლელში მდგარი კარისკაცი ავადმყოფის მანველებსაგან აღებული მანეთიანებით ვიღაცის ჯიბეს ვასაქვლებს.

ჩვენ ვერ გადავალთ სადაზღვევო მედიცინაზე, სანამ სამედიცინო დაწესებულების რემონტი დამთავრდება მხოლოდ კედლების შეღებვით, ხოლო რემონტისათვის გამოყოფილი თანხა და საშენი მასალები გაურკვეველი(?) მიმართულებით გაქრება.

ჩვენ ვერ გადავალთ სადაზღვევო მედიცინაზე, თუ ვერ მიხვდებით, რომ საქართველოს მინერალური წყლები სამკურნალო საშუალებაა და არა სუფრის მშვენიება.

თუ ძალიან მოკლედ იმის შესახებ თუ რა ფსიქოლოგიური ბარიერები დგას თითოეული ჩვენთაგანის წინაშე, რომელთა გადაწყვეტის გარეშეც ყველა ქმედება ჯანდაცვის რეორგანიზაციისათვის იქნება მხოლოდ მორიგი დეკლარაცია რეორგანიზების გატარებისა და ჩინაშაშივე გაუტყუებლად სახელს ამ მიმართულებით გადადგმულ ნაბიჯებს. თუ ყველაფერ ამას მიიღებს და გაითავისებს ჩვენი საზოგადოება, მხოლოდ მაშინ შეიძლება ლაპარაკი იმ კონკრეტულ ღონისძიებებზე, რომლებიც ხელს შეუწყობენ ჩვენი დაქნობული ეკონომიის პირობებში სამედიცინო მომსახურების და ჯანდაცვის საქმის მეტ-ნაკლებად უმტკივნეულოდ გაუმჯობესებას.

გიორგი ბაზარაშვილი,
საქართველოს ჯანდაცვის სამინისტროს კ. ერისთავის სახ. ექსპერიმენტული და კლინიკური ქირურგიის ინსტიტუტის უმც. მეცნიერ თანამშრომელი.

პრობლემა

ადამიანი და მედიცინა

ჯანმრთელობის დაცვის ჩვენი დღევანდელი სისტემა რომ დროა კრიზისშია, ექვს არ უნდა იფიქრდეს. ძნელი არაა ამ კრიზისის მიზეზების პოვნა, თუ გავითვალისწინებთ, რომ ჯანმრთელობის დაცვის ორგანიზაციის ტიპს განსაზღვრავს საზოგადოების სოციალ-ეკონომიკური წყობის ფორმა.

უკანასკნელ დრომდე არსებული დიქტატორული დოგმატიზმი ხომ საერთოდ გამორიცხავდა საბჭოთა ჯანდაცვის ორგანიზაციის რაიმე ალტერნატიული სახის არსებობასაც კი. დღემდე შემორჩენილი სოციალისტების აბოლოგებები კი სოციალიზმის ერთ-ერთ ძირითად მიღწევად უფასო მედიცინას ასახელებდნენ, ამ და სხვა „მიღწევების“ რეალური სახე ისტორიამ მთელი სიცხადითა და, შეიძლება ითქვას, ტრაგიკული დაგვიანება. როგორც ამერიკელები იტყვიან, „უფასო ყველი მხოლოდ სათავურში შეიძლება იყოს“.

გარდამავალი პერიოდისათვის გამოცხადებული საბჭოთა, სოციალისტური სტრუქტურების დემონტაჟი, ცხადია, ჯანმრთელობის დაცვისასაც უნდა მოიცავდეს. უპირველესად ვასა-რკვევია, თუ რა დაიკავებს ძველი სტრუქტურების ადგილს, ხოლო ეს თავის მხრივ დამოკიდებულია ჯანმრთელობის დაცვის ფინანსირების, სამედიცინო ხარჯების ანაზღაურების საკითხთან. ალბათ, როგორც იტყვიან საჭირო არ არის ველოსიპედის გამოგონება, საკმარისია ადვანსინოთ და დავამკვიდროთ ის პრინციპები, რომელთა შესაბამისად მოქმედი სამედიცინო მომსახურების სისტემა განვითარებულ ე. წ. კაპიტალისტურ ქვეყნებში ჩვენთვის წარმოუდგენელ სიმაღლეებზე ავიდა.

უპირველეს ყოვლისა, საჭიროა ფაქტობრივი უფასოობის პრინციპებზე უარის თქმა და იმის აღიარება — დაკანონება, რომ სამედიცინო დახმარება არის ყიდვა-გაყიდვის პროცესი, სამედიცინო ხარჯების ანაზღაურება ხდება მოსახლეობის მიერ, ხოლო ჯანმრთელობის შენარჩუნება ყოველი ადამიანის პირადი საქმეა.

ეს პრინციპები განსაკუთრებით გამოკვეთილი სახით მოქმედებს აშშ-ში, სადაც სამედიცინო დახმარების ხარჯების 80%-ს ფარავს მოსახლეობის პირდაპირი გადასახადები, თუმცა ცნება „პირდაპირი“ უფრო პირობითია,

ვინაიდან ხარჯებს ფაქტობრივად ანაზღაურებს სადაზღვევო კომპანიები. არსებითი კი ისაა, რომ არ არსებობს სახელმწიფო დაზღვევის სისტემა, ხოლო კერძო სადაზღვევო სისტემა კომერციული და ნებაყოფლობითია, სამედიცინო მომსახურების ძირითადი ელემენტები — კერძო პრაქტიკის ექიმი, საავადმყოფოები, რომლებიც ეკუთვნის კერძო პირებსა და ორგანიზაციებს, კერძო სადაზღვევო კომ-

პანიები და ფარმაცევტიკული ფირმები ფაქტობრივად მოქმედებენ კერძო მეწარმეობის პრინციპების შესაბამისად. მაგრამ ეს როდი ნიშნავს იმას, რომ სამედიცინო დახმარება ყველასათვის ხელმისაწვდომი არაა (აშშ-იც არსებობს დაბალი შემოსავლის მქონე მოსახლეობის ფენები: ხელმოკლენი, უსახლკარონი და სხვა) სოციალური სამართლიანობის პრინციპების დაცვას უზრუნველყოფს მთელი რიგი სახელმწიფო პროგრამები, რომლებიც ითვალისწინებს გარკვეული კატეგორიის მოქალაქეების სამედიცინო დახმარების ხარჯებს, აგრეთვე საიკლესიო და ქველმოქმედებით არსებული საავადმყოფოები.

ეკონომიკურად განვითარებულ ქვეყნებში სახელმწიფომ შეიძლება იტვირთოს სამედიცინო ხარჯების უმეტესი წილის ანაზღაურებაც, როგორც მაგალითად დიდ ბრიტანეთში, სადაც 1948 წლიდან არსებობს ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო სისტემა. ის ძირითადად ფინანსირდება სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. მაგრამ ეს სისტემა განიცდის ფინანსური სახსრების მუდმივ დეფიციტს, სირთულეებია სახელმწიფო სექტორის პერსონალით უზრუნველყოფაში და სხვა. სწორედ ამიტომ უკანასკნელ წლებში დიდი ბრიტანეთის ჯანმრთელობის დაცვის სისტემა მოიცვა ფართო პრივატიზაციამ.

მესამე ფორმა, რომელიც მოქმედებს

დასავლეთ ევროპისა და სკანდინავიის ქვეყნებში და რომელიც თავისი არსით, ალბათ, ყველაზე უფრო შეფერება ჩვენს პირობებს, არის ე. წ. სადაზღვევო მედიცინა, რომელიც გულისხმობს ავადმყოფობის შემთხვევისათვის სავალდებულო დაზღვევას და ამ გზით სამედიცინო დახმარების ხარჯების კომპენსაციას, რაც ხელმისაწვდომს ხდის სამედიცინო დახმარებას პრაქტიკულად ყველასათვის. ეს ფორ-

მა გავრცელებულია დასავლეთ ევროპისა და სკანდინავიის ქვეყნებში. სხვადასხვა ქვეყანაში სამედიცინო მომსახურების ორგანიზაციულ პრინციპებს და ხელმძღვანელობას აქვს არსებითი თავისებურებანი. არსებითია ის, რომ სოციალური დაზღვევა უზრუნველყოფს ნაციონალური ფინანსური ფონდის შექმნას, ხოლო ექიმები და სამკურნალო დაწესებულებები წარმოადგენენ სოციალური დაზღვევის ორგანიზაციის პარტნიორებს. სოციალური დაზღვევის ფონდები იქმნება მოქალაქის (მშრომლის) და მეწარმის (დამქირავებლის) სპეციალური გადასახადებისაგან, აგრეთვე სახელმწიფო ასიგნებებიდან თუმცა სახელმწიფოს წილი ძალზე უმნიშვნელოა. აღნიშნული მხარეების მონაწილეობის წილი სხვადასხვა ქვეყნებში განსხვავებულია, ისევე როგორც სხვადასხვაგვარია სამედიცინო ხარჯების კომპენსაციის მოცულობა და ფორმა. სადაზღვევო გადასახადი ჩვეულებრივ შეადგენს ხელფასის 10-20%-ს, ამისთანავე მნიშვნელოვანია ის ფაქტი, რომ ამ თანხის საშუალოდ 2/3 იხდის მეწარმე (დამქირავებელი). სადაზღვევო სალაროები მთლიანად ანაზღაურებენ პოსტიტალიზაციის ხარჯებს, ექიმის პოსტორაზს ნაწილობრივ ამ მთლიანად ასევე წამლების ლიზენზიების ნაწილს. კომპენსაციის ფორმები იმდენად განსხვავებული და მრავალფეროვანია, რომ მათი დეტალური აღწერა

შორს წაგვიყვანს. მთავარია ის, რომ დაზღვეული უშუალოდ ანაზღაურებს საერთო ხარჯების არა უმეტეს 20-30%-ს. ამასთან ერთად არსებობს მოსახლეობის გარკვეული ჯგუფები, რომლებიც არ მონაწილეობენ ანაზღაურებაში, არსებობს განსაზღვრული დავადებები, რომელთა მკურნალობისას ავადმყოფი თავისუფლდება გადასახადებისაგან, მოქმედებს გარკვეული შედავათები უშუალოდ დაზღვევის პრო-

ცესთან დაკავშირებით. ყველაფერი ეს ემსახურება სოციალური სამართლიანობის პრინციპის ურყევ დაცვას. ცხადია, ჯანმრთელობის დაცვის ორგანიზაცია არ შემოიფარგლება მხოლოდ სამედიცინო ხარჯების კომპენსაციის საკითხით. მეტად პრინციპულია სხვადასხვა სამსახურების სტრუქტურული შენების, ჯანმრთელობის დაცვის ხელმძღვანელობის, სანატარიუმ-პროფილაქტიკური ღონისძიებების, სამედიცინო მეცნიერების საკითხების გადაწყვეტაც. მაგრამ კვლავ დაეყენო, რომ ჯანმრთელობის დაცვის განვითარების ერთ-ერთი ძირითადი ამოძრავებელი ფაქტორია მისი სულ უფრო მზარდი ეკონომიკური ღირებულება, ვინაიდან ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში ჩატარებულ ღონისძიებებს მთავრად შევსოვალთ როგორც პუმანტარული, ისე ეკონომიკური გამოხატულებით. საბაზრო ეკონომიკაზე გადასვლის შემდეგ ეს განსაკუთრებით მწვავედ გამოჩნდება. განვითარებული ქვეყნების გამოცდილება ადასტურებს, რომ ეკონომიკურად უფრო ხელსაყრელია სამედიცინო, სანატარიუმ-პროფილაქტიკური მიზნებისათვის თანხების, ზოგჯერ მეტად მნიშვნელოვანის, გამოყოფა, ვიდრე იმ დანაკარგების ანაზღაურება, რაც დაკავშირებულია წარმოების პროცესიდან პირთაგანის გამოთიშვით ტრავმატიზმის გამო.

ფასიანი მედიცინაზე გადასვლამ უნდა განაპირობოს პრინციპული ცვლილებები სამედიცინო განათლების სისტემაში, მკვეთრად გაზარდოს მოთხოვნები ყველა სპეციალისტის ექიმისადმი. ამ სფეროში საჭიროა განვითარებული ქვეყნების გამოცდილების გაზიარება. ეკონომიკური ფაქტორები (კონსტრუქცია, ჯარიმა, გადასახადი) უნდა იცავდეს პაციენტს არა თუ უეცი, არამედ ჩვენი სტანდარტების საშუალო სპეციალისტებისაგან.

ფასიანი მედიცინის ერთ-ერთი ძირითადი უპირატესობა სწორედ ის არის, რომ ექიმის ინტერესების საუკეთესო დაცვასთან ერთად, ის ავადმყოფის ინტერესების სრულყოფილ დაცვას უზრუნველყოფს.

თუ თქმა უნდა, ჯანმრთელობის დაცვის რეორგანიზაციის საქმე უფრო დეტალურ, დრო და სპეციალურ შესწავლას მოთხოვს. უცხოური გამოცდილების, რაოდენ დადებითიც არ უნდა იყოს ის, გადმოტანა ჩვენს რეალურ პირობებში, ალბათ, ბევრ სირთულესთან იქნება დაკავშირებული. ანგარიშგასაწევა არა მარტო ობიექტური, არამედ სუბიექტური, ფსიქოლოგიური ხასიათის სირთულეებიც. ერთი რამ ცხადია, ფასიანი მედიცინის დამკვიდრება შესაძლებელია განდგება მხოლოდ რეალური შინაარსით საბაზრო ეკონომიკაზე გადასვლასთან ერთად, ხოლო თავის მხრივ ეს გადასვლა არც თუ იოლი და ხანმოკლე იქნება.

ყოველივე ზემოთქმულიდან გამომდინარე, რა შეიძლება დღესვე გაკეთდეს? ალბათ, საჭიროა უპირველეს ყოვლისა საკანონმდებლო მუშაობის დაწყება, რომლის მიზანი იქნება ფასიანი მედიცინის იურიდიული აღიარება — დაკანონება, სოციალური დაზღვევის სისტემის რეორგანიზაცია — კერძო, კომერციული დაზღვევის სისტემის შექმნა, ავადმყოფობის შემთხვევისათვის სავალდებულო დაზღვევის შემოღება, სადაზღვევო ტარიფების, დაზღვევისა და სამედიცინო ხარჯების კომპენსაციის შედავათების მქონე პირთა განსაზღვრა, ოურიდიულ-ეკონომიკური ურთიერთდაკავშირება შემდეგი კომპონენტებისა: ექიმი — სოციალური დაზღვევა — საავადმყოფო.

რეზა ბოჰორიშვილი,
მედიცინის მეცნიერებათა კანდიდატი.

ორიოდ სიტყვა
სამსპროდუქციის
მოკალბას ბაბო

ბოლო ხანაია, „პერსტროიკის“ მოძალებისთან ერთად ჩვენში მომრავლდა საეჭვო ხარისხის სექსპროდუქცია...

სკილინიზმს, უბრალოდ განსხვავებულ კულტურულ თეორიებშია მეტყველებს. და ყველა მცდელობა ხელოვნურად გადმოვიტოთ და დავამკვიდროთ...

ვასკლავ პავალი
ნერილი გუსტავ კუსაკს

ნათესაობის კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივანს, პატივდემულ ხატონ დოქტორ გუსტავ კუსაკს

საზოგადოებრივი დროის კრიზისის საზოგადოებას თითქოსდა უკან, წინაისტორიული პერიოდისაკენ უბიძგებს...

ბოლო დროის მანკისებრი გამოხატვის უფრო მეტი შექმნა და კონკრეტული საზოგადოებრივი მნიშვნელობის მქონე ნაშრომები...

თქმა უნდა, არ არის მზად — ნებისმიერი სერიოზული დიპლომატიური ცხოვრებისათვის მის შესაძლებლობათა მართონიანი მიღება რჩება.

19 იანვარს შედგა სსრკ უზენაესი საბჭოს კომისიისა და საქართველოს უზენაესი საბჭოს წევრების შეხვედრა ქალაქ ცხინვალის საზოგადოებრივი წარმომადგენლობითი შეხვედრის შესახებ ჩვენს კორესპონდენტს ირაპლი ლომიძეს ესაუბრა საქართველოს უზენაესი საბჭოს წევრი ბატონი დავით ტაბიძე.

17 იანვარს თბილისში ჩამოვიდნენ სსრკ უზენაესი საბჭოს ეროვნულ-ბათია საბჭოს თავმჯდომარე რ. ნიშანიძე და სსრკ უზენაესი საბჭოს კომისია, რომელშიც შედიან ვ. შეხვეცივი, ც. ნიშანიძე, ლ. გორგოჯი, მ. სოკოლოვი. საქართველოს უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარესთან საუბრის შემდეგ კომისია ვ. შეხვეცივის მეთაურობით (რ. ნიშანიძე მოსკოვში დაბრუნდა) ცხინვალში გაემგზავრა შიდა ქართლში შექმნილი მდგომარეობის ადგილზე შესასწავლად. კომისიასთან ერთად ცხინვალში ჩავიდნენ საქართველოს უზენაესი საბჭოს წევრები თ. ოზაძე, მ. ხუციშვილი, ა. ვარძელაშვილი, ბ. დანაძე, დ. ტაბიძე.

კომისიის წევრები შეხვედრენ სსრკ შინაგან საქმეთა სამინისტროს წარმომადგენლებს, საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრს, ქალაქ ცხინვალის კომუნდანტს. შემდეგ უნდა გამართულიყო შეხვედრა ქალაქ-ბეგოვთან, ოსი სეპარატისტების ერთ-ერთი ხელმძღვანელთან, მაგრამ მან უარი განაცხადა. მას მერე, რაც შეუთვალეს, რომ მთელი პასუხისმგებლობა პირადად მას დაეკისრებოდა, მან გამოგზავნა დელეგაცია შეხვედრა შემადგენლობით: ვასილე, ვეტერანთა საბჭოს თავმჯდომარე, კოჩივი,

ყოფილი საოლქო კომიტეტის ინსტრუქტორი, ძაღვევა, უკანონოდ არჩეული და გაუქმებული სამხრეთ ოსეთის საბჭოთა რესპუბლიკის თანამდებობის პირი.

შეხვედრა შედგა 19. იანვარს ღამის

შეხვედრა ცხინვალში

10 საათზე შენობაში, სადაც განლაგებულია საქართველოს მილიციის კომუნდანტურა და შინაგანი წარმომადგენლები, შეხვედრა დაიწყო. მისი მხარეზე იმყოფებოდა 2,5 საათი. შეხვედრის დროს ქართულმა მილიციამ ცეცხლი შეწყვიტა, მაგრამ ოსი ექსტრემისტები განაგრძობდნენ სროლას. საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრმა პირველ საკითხად ცეცხლის შეწყვეტის საკითხი დააყენა, შესთავაზა ქართული მილიციის პოსტებზე მიემარჯვებინათ ოსების თითო წარმომადგენელი, რათა გარკვეულიყო, ვინ აწარმოებს სროლას, მაგრამ აღმოჩნდა, დელეგაციას ცეცხლის შეჩერების კომპეტენცია არ გააჩნდა. დელეგაციის განმარტებით, სამხრეთ ოსეთის ყოფილი ოლქის ტერიტორიაზე რეალური ხელისუფლება

ამჟამად არ არსებობს, ხელისუფლების ორგანოები დაშლილია, ექსტრემისტები აღარ ემორჩილებიან კულუ-მეგობრებსა და ცხოვრობენ, პირებს, რომლებიც გარკვეულ გავლენას ახდენდნენ შეიარაღებულ ფორმირებებზე. ამის ერთ-ერთ მიზეზად დაასახელეს ის, რომ ექსტრემისტებს შორის ბევრია არასრულწლოვანი და მათ კონტროლს ვერ უწყვენ. გენერალმა ვორონოვმა განაცხადა, რომ ოსების მხრიდან პასუხის-

ჩვენს მოთხოვნებს ცხინვალის საზოგადოებრივი წარმომადგენლები დაეთანხმნენ და განაცხადეს, რომ არც ოსი ეროვნების მოსახლეობას სურს დღევანდელი დაძაბული ვითარების შენარჩუნება, მაგრამ, როგორც ჩანს, მათ აკავებთ შიში დამნაშავე ელემენტების წინაშე. ერთადერთი ოფიციალური ხელისუფლება, რომელსაც ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ტერიტორიაზე სცნობს საქართველოს უზენაესი საბჭო, ცხინვალის საქალა-

მხოლოდ საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტია. ამ განმარტებას მალე დიდი მნიშვნელობა აქვს, რადგან ოსი ექსტრემისტებს ჰქონდათ რელიზი, თითქოს მოსკოვი მათ ოფიციალურად უჭერს მხარს. ცხინვალში არ ელოდნენ, რომ სსრკ უზენაესი საბჭოს კომისია შეიქმნებოდა. პოზიციას დაიჭერდა.

ძნელი სათქმელია, თუ რამ გამოიწვია მოსკოვის პოზიციის ცვლილება 7 იანვრის დადგენილების შემდეგ ქრემლში „ეკონან“, რომ საქართველოში ადგილი აქვს ეროვნული ინტერესების შეტაკებას, ეთნოკონფლიქტს. შეხვედრის შემდეგ სსრკ უზენაესი საბჭოს დეპუტატებმა უცხოელ და საბჭოთა ეურნალისტებს აღუთქვეს, რომ მოსკოვში ჩაიტანენ ობიექტურ, სრულ ინფორმაციას, ცხინვალის საზოგადოებრივი წარმომადგენლებმა კი განაცხადეს, რომ მოუწოდებენ შეიარაღებული ფორმირებების მეთაურებს, შეწყვიტონ სისხლისღვრა. მოლაპარაკების მომდევნო დღე-ღამის განმავლობაში ცეცხლი არ გახსნილა, რაც დამამიჯნებელი ნიშანია. შესაძლოა, სალი აზრი იმარჯვებოდეს. მიღწეულია შეთანხმება — საქართველოს ოფიციალური ხელისუფლებისა და ოსი მოსახლეობის წარმომადგენლებს შორის კონტაქტები გაგრძელდება.

ირაკლი მელაშვილი: — ლიტვაში წასულები ვიყავით საქართველოს უზენაესი საბჭოს საგარეო საქმეთა კომისიის თავმჯდომარის მოადგილე ბატონი მერაბ ურიდია, სახალხო ფრონტის გამგეობის წევრი ბატონი თემურ ნერგაძე და მე. ვილნიუსში დაძაბული სიტუაცია დაგვხვდა. უზენაესი საბჭოს შენობასთან აგებდნენ ბარიკადებს, დიდი რაოდენობით შეკრებილ ხალხს გადაწყვეტილი ჰქონდა შეშინების შექმნა და დელეგაციის პარლამენტის მიუხედავად იმისა, რომ ლანდსბერგისმა საზოგადოებრივი წარმომადგენლებმა დაშლილიყვნენ, რადგან ამას შეიძლება მოჰყოლოდა უსაზრო მსხვერპლი. პარლამენტის შენობის შიგნითაც ბარიკადები იყო აღმართული, იქ იმყოფებოდნენ ლიტვის თავდაცვის დეპარტამენტის წარმომადგენლები. უბრალო თოფებით იყვნენ შეიარაღებულნი და ჭარბი შეტევაზე გადმოსვლის შემთხვევაში უკლებლივ აველა დასაღუპად იყო განწყობილი, მაგრამ პირველი, რაც ჩასვლისთანავე დაგვიხვდა და ვიგრძენით — ლიტვა გაცირთანდა, დადგა უზენაესი საბჭოს მხარესა-საქარად. შევედით პარლამენტის სენსებზე, აპლთდისმენტებით, ძალზე თბილად შეგვხვდნენ. ბატონი მერაბ ურიდია სიტყვით გამოვიდა, მოუსამძიძირა და შემდეგ წაიკითხა ის მიმართვა, რომელიც საქართველოს უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმმა გააკეთა ლიტვის ამბებთან დაკავშირებით.

ამის მერე რამდენჯერმე შეხვედით ლიტვის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარეს ბატონ ვიტაუტას ლანდსბერგისს. მოწმენი გავხდით ლიტვის უზენაესი საბჭოს წინააღმდეგ მიმართული სასტიკი, ცინიკური კამპანიისა, რომელსაც სამხედროები და ლიტვის კომპარტია აწარმოებენ. ბევრი ვეცადეთ, მაგრამ ვერაფრით დავადგინეთ, ისევე როგორც თვითონ ლიტველებმა, თუ ვინ შედის ლიტვის ხსინის კომიტეტში. ლიტვის კომპარტიის გაზეთში „ლიტვა სოვეტსკაია“ წავიკითხეთ ცნობა, რომ ლიტვის ხსინის კომიტეტს მდებარეობს ვილნიუსისა ჩრდილოეთით განლაგებულ სამხედრო ქალაქში, იქ დისლოცირებულ ერთ-ერთ ტანკში. თავისი ბეჭით, ეტყობა, იხუმრეს კომუნისტებმა, მაგრამ, ალბათ, ასეცაა სინამდვილეში. დაყენებით ამტკიცებენ, რომ ჭარი ქუჩაში ამ უჩინმაინი კომიტეტის მოთხოვნით გამოვიდა, მაგრამ ამის, რასაკვირველია, არავის სჯერა. როდის იყო არმია ცენტრის ბრძანების გარეშე მოქმედებდა?

დავესწართ დასაფლავებას. ეს იყო უაღრესად ამაღლებული, გრანდიოზული ცერემონია, რომელშიც ჩვენზე წარუშლელი შთაბეჭდილება მოახდინა. მილიონამდე კაცი იყო ჩამოსული. მოკლულები დაკრძალეს ვილნიუსის ძველ სასაფლაოზე, ტყეში. ჩვენს შიშარო ლიტველებს საოცარ კეთილგანწყობასა და სიბრძნეს ამჟღავნებდნენ, იმედს გამოთქვამდნენ, რომ საქართველო მხარს დაუჭერს ლიტვას. ამბობდნენ, რომ ვილნიუსში იგივე მოხდა, რაც თბილისში 9 აპრილს და ამ ფაქტმა კიდევ უფრო დაგვახლოვა.

როსა პრეზიდენტი ჩაის მიირთმევდა

უზენაესი საბჭოს წევრი ბატონი ირაპლი ლომიძე ახლახან დაბრუნდა ვილნიუსიდან. ჩვენი კორესპონდენტი ირაპლი ლომიძე შეხვედრა მას და სთხოვა მოეთხრო ლიტვაში არსებული ვითარების შესახებ

რაც შეეხება პოლიტიკურ სიტუაციას, ის არ იყო უმართავი და არც პანიკის ნიშნები ჩანდა. პირიქით, ლანდსბერგისის მთავრობა კონტროლს უწყვეტ მდგომარეობას, ხალხი ინარჩუნებს სიმშვიდეს და ვზადაა ახალი განსაცდელისათვის. არავის არ სჯერა გორბაჩოვის განცხადებისა, რომ მან არაფერი იცოდა. იმ ღამით 4 საათზე ლანდსბერგისმა დარეკა მოსკოვში მაგრამ თურმე უბასუხეს, პრეზიდენტი ჩაის მიირთმევს და ვერ დაგმობარაკებიათ!

აღსანიშნავია, თუ რას პასუხობს დასავლეთი ლიტვის მიერ აღებულ პოლიტიკურ ჟურსს. ლიტველებთან და უცხოელებთან საუბრებისას არაერთხელ გვითხრეს, რომ 9 აპრილის ბოროტმოქმედებაზე დასავლეთის დუმილმა ხელ-ფეხი გაუხსნა მოსკოვს. ძალზე ბევრს ლაპარაკობენ გორბაჩოვისა და ბუშის ვარიანტების შესახებ — გორბაჩოვი ზმას არ ამოიღებს სპა-

რეთის ყურის კონფლიქტზე, სანაცვლოდ ბუში არ ჩაერგვა საბჭოთა კავშირის საქმეებში, მაგრამ მთლად ასეც არ უნდა იყოს. ამას მოწმობს რეაქცია, რომელიც გამოიწვია ლიტვის ამბებმა დასავლეთში. ეს რეაქცია გაცილებით უფრო მძაფრია, ვიდრე ის, რაც 9 აპრილს მოჰყვა და ამან მნიშვნელოვნად შეაფერხა საბჭოთა არმიის მოქმედება ლიტვაში. როგორც ჩანს, დასავლეთის განცხადებებმა გარკვეულად იმოქმედეს ცენტრის პოზიციაზე.

ვილნიუსში მყოფ მოლდავეთის, რუსეთის ფედერაციისა და საქართველოს დეპუტატებმა გაფაქთეთ ერთობლივი განცხადება, რომ ჩვენ დამოუკიდებელი სახელმწიფოს წინააღმდეგ მიმართული აგრესიის თვითშეიწინებელი ვართ და პასუხისმგებლობას ვაკისრებთ პირადად გორბაჩოვს,

რომელიც ერთდროულად პრეზიდენტიცაა და მთავარსარდალიც. ბატონ ლანდსბერგისთან საუბრისას წამოიჭრა რამდენიმე საინტერესო საკითხი, ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი იყო რესპუბლიკების მოქმედების კოორდინაციის საკითხი. დღევანდელ ვითარებაში, როდესაც ცენტრი ცდილობს რესპუბლიკების მოთოკვას, ძალზე დიდი მნიშვნელობა ენიჭება შეთანხმებულ, ერთიან ბრძოლას კრემლის დიქტატის წინააღმდეგ. ჩვენ ამ საკითხს დავამუშავებთ, შევისწავლით და შემდეგ, ალბათ, გადავდგამთ გარკვეულ ნაბიჯებს ამ მიმართულებით. მსოფლიომ უნდა დაინახოს, რომ ცენტრი რესპუბლიკების ინტერესების გამოხატველი კი არ არის, არამედ რესპუბლიკების წინააღმდეგ მიმართული იმპერიული ორგანო.

ლიტვის კომპარტია (დღეს ლიტვაში ერთი კომპარტიაა — სკვპ პლატფორმაზე) დიდი ხნის განმავლობაში ამზადებდა შეტაკებას ლიტველებსა და არალიტველებს შორის, მაგრამ უნდა აღინიშნოს — ის, რაც დღეს ლიტვაში ხდება, არ ატარებს ნაციონალური დაპირისპირების ხასიათს. ეს პოლიტიკური დაპირისპირებაა, დაპირისპირება კომუნისტებსა და დემოკრატებს შორის. ლიტველი ხალხის ბრძოლას დამოუკიდებლობისათვის რესპუბლიკაში მაცხოვრებელმა არაერთმა რუსმა, უკრაინელმა თუ

პოლონელმა დაუჭირა მხარი, ხოლო ლიტვის კომპარტიის საკმაოდ ბევრი წევრი ლიტველია. რას იზამ, ორჯონიკიძეები და სტალინები არც ერთ ერში არ იღვევა. ვილნიუსში ჩვენი ყოფნის ბოლო დღეებში ცენტრის პოზიცია შეიცვალა. მოსკოვში, ეტყობა, დაინახეს, რომ დაშინებით ხალხს ვერ დაზინეს, პირიქით, მომდარმა ლიტველები გააერთიანა. ხელისუფლების სათავეში მოვიდა უფრო მემარჯვენე მთავრობა, ვიდრე პრუსსკენეს მთავრობა იყო, რომელიც ამ პოზიციაზე დგას, რაზეც ლიტვის პარლამენტი (პრუსსკენეც მოსკოვთან ერთად) უბრალოდ კომპრომისების საშუალებით ცდილობდა ფონს გასულიყო. ახალი ეროვნული მთავრობა მზადაა შეუპოვრად, პირდაპირი გზით იაროს ლიტვის დამოუკიდებლობისაკენ.

როგორც ჩანს, ცენტრი მიხვდა, რომ მისი პოლიტიკა წამგებიანია და ჩვენთვის კარგად ცნობილია დეპუტატმა ტარაზევჩიმა გააკეთა განცხადება, საჭიროა დიპლომატიური ცენტრისა და ლიტვის შორის. ცოტა ხნის წინ ცენტრი უარს ამბობდა ლიტვისათვის, როგორც თანასწორუფლებიან პარტნიორთან, მოლაპარაკებაზე, მაგრამ ახლა სისტუაცია შეიცვალა. შეიძლება დავუშვათ, კრემლშიც კი მიხვდნენ — უბეში ძალით ეროვნული მოძრაობის დამარცხება უკვე შეუძლებელია. თუმცა, სავსებით რეალურია, რომ ბალტიისპირეთში კვლავ მოხდეს შეტაკებები. ლიტვაში ჩადენილი ბოროტმოქმედება, ალბათ, ერთი ნაწილია სეერთო გეგმისა, ამას მოწმობს რიგაში დატრიალებული სისხლისღვრა. მაგრამ თუ რესპუბლიკები მოახერხებენ ერთად დადგომას, ცენტრს თავისი რეაქციული პოლიტიკის გატარება ათასწილ გაუჭირდება. იმპერიის დასანგრევად აუცილებელია დემოკრატიული ძალების ერთიანი ფრონტი.

ვილნიუსში ყოფნისას შეძლებისდაგვარად გამოვხატავდით ლიტველი ხალხისადმი ჩვენს თანაგრძობასა და მხარდაჭერას. სიტყვით გამოვედი უზარმაზარ მიტინგზე, რომელიც დაკრძალვისას გაიმართა. სხვადასხვა რესპუბლიკების წარმომადგენლები გულწრფელად გამოხატავდნენ რძმა მწუხარებას. მართლაც შემადრწუნებელი სანახავი იყო ტანკით გაქცეული ლიტველი ქალიშვილი, მაგრამ ეს დადგრილი სისხლი წმინდა სისხლია და ისევე, როგორც ჩვენ 9 აპრილის შემდეგ, ლიტველი ხალხი შეიკვირდა, გაძლიერდა...

ლიტვა გლოვს, ლიტვა აბრძვის!

